

НАШІ ЮВІЛЯРИ

ГАЛИНА ГЕОРГІЇВНА КОЦУР: ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТА

Є на Буковині мальовниче село Товтри, що розташоване за 3 км на північ від Заставни. Вперше воно згадується в документах за 1551 р. Раніше тут проживало понад 1,9 тис. осіб. Цей чарівний куточок у Чернівецькій області оповитий зеленню та оточений скелястою дугоподібною грядою. Нерівності поверхні різко виділяються у рельєфі кам'яними і карстовими формами, які мають казковий вигляд. Велику цінність складає запас мінеральних вод. Поруч із сусідніми Дорошівцями протікає бурхливий Дністер.

Взагалі село має давню і багату історію. На його території археологами знайдені пам'ятки пізнього трипільля. У цій місцевості тривалий час проживали тиверці, – одні із давніх племен – попередники українського етносу. У X–XII ст. землі входили до складу Київської Русі, Тербовлянського князівства. Найбільший розквіт припадає на часи Галицького князівства Ярослава Осмомисла (1152–1187) та Галицько-Волинської держави Данила Галицького (1238–1264). Неподалік Товтрів знаходиться літописне місто XII – першої половини XIII ст. Василів на Дністрі (нині – село Заставнівського району). Археологами та істориками тут вияв-

лено і досліджено рештки фортеці-дитинця, торгово-ремісничого посаду, білокам'яного храму тощо. З другої половини XIV ст. край перебував під пануванням Молдавського князівства, Туреччини, Австрії, Румунії.

У першій половині XIX ст. у Товтрах розпочав свою просвітительську діяльність Василь Ферлієвич, автор першої збірки «Пісні, Псалми, Стихи», що вийшла в Чернівцях 1844 і 1849 рр., написаної книжною українською мовою. З 1804 по 1851 рр. він був священиком у селі.

У Товтрах в листопаді 1868 р. започаткувало свою діяльність товариство «Руська бесіда», яке об'єднувало навколо себе палких поборників українства і з часом розширило свою сферу впливу на всю територію Буковини. Найактивнішим діячем товариства став священик Теофіл Драчинецький. У роки Першої світової війни отець Теофіл із Омеляном Поповичем відновлюють у Відні газету «Буковина».

1875 р. у Товтрах народився викладач класичних і нових мов у гімназіях Кіцманя і Чернівців, організатор українознавчих курсів для студентів Буковини, громадський діяч і педагог, професор Теофіл Бриндзан.

Із Товтрів багато чоловіків стали січовими стрільцями, якими командував поручик Григорій Чернецький.

Товтрівчани брали участь у Буковинському народному вічі 3 листопада 1918 р., яке вирішило приєднати українську частину Буковини до Західноукраїнської держави.

У цьому ж селі народився Г.Є. Січковський (1924–1998) – заслужений артист України, соліст Буковинського ансамблю пісні і танцю. З 1958 р. тут працював заслужений працівник культури України Р.В. Вовчук. Товтрівський ансамбль пісні і танцю під його керівництвом став відомим по всій країні, виступав у Києві в палаці «Україна», Москві – в Палаці з'їздів.

У Товтрах 16 квітня 1964 р. народилася й Галина Георгіївна Коцур (дівоче – Бойчук). Її батьки Георгій Петрович і Ганна Дмитрівна – потомствених хлібороби, шановані в селі люди. Мама – двічі орденоносець (нагороджена орденами «Знак Пошани», медалями за трудові звитяги), тато відзначений бронзовою медаллю ВДНГ СРСР за досягнуті успіхи в розвитку народного господарства. У 1971 р. Галина пішла до школи. Їй подобались українська мова й література, історія, фізика, математика,

хімія та ін. Галина неодноразово стає переможцем районних та обласних олімпіад із різних предметів. Здобуває успіх і на спортивних змаганнях. Відвідує в Заставні музичну школу. Закінчує на «відмінно» Товтрівську СШ.

З історичним факультетом Чернівецького державного університету пов'язані прекрасні студентські роки дівчини. Навчання, активна участь у громадській роботі, культурному та спортивному житті факультету, університету. Тут же Галина знайшла свою долю, зустріла і покохала юнака – випускника істфаку – Анатолія Коцура. У серпні 1985 р. вони одружилися. Після закінчення навчання у вузі, Г.Г. Коцур працювала в Чернівецькій загальноосвітній школі № 31 учителем історії та суспільствознавства. З 1989 р. – викладач історії у Буковинському фінансовому технікумі, який згодом було реорганізовано в коледж, а потім – Буковинський державний фінансово-економічний інститут.

У 2001 р. Г.Г. Коцур у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка під керівництвом доктора історичних наук, професора В.Ф. Колесника успішно захистила кандидатську дисертацію на тему: «Нова економічна політика в Україні: історіографія». У 2003 р. їй присвоєно вчене звання доцента кафедри історії та культури України. Вона – доктор філософії (2005).

У 2003–2008 рр. Галина Георгіївна працювала на кафедрі релігієзнавства та теології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Розробила і викладала фундаментальні нормативні курси: «Загальне релігієзнавство», «Релігійна культурологія», «Історія священних писань», «Дохристиянські вірування українців» та ін. Деякий час працює заступником декана філософсько-теологічного факультету. Педагог здобуває великий авторитет серед студентів, професорсько-викладацького складу факультету, вузу. Неодноразово відзначається подяками, похвальними грамотами від керівництва університету.

З вересня 2008 р. Г.Г. Коцур працює на посаді доцента кафедри історії для гуманітарних факультетів історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Викладає важливі нормативні курси «Історія України», «Політична історія України», «Культурологія», «Історія християнських вчень».

Галина Георгіївна – автор понад 220 наукових публікацій. Серед них: Історіографія нової економічної політики в Українській СРР:

Монографія. – К., 2002; Стан наукової розробки та періодизація історіографії нової економічної політики в Україні. – Тернопіль, 2002; Модульна технологія вивчення курсу «Загальне релігієзнавство». – Чернівці, 2003; Священні книги сучасних національних і світових релігій. – Чернівці, 2004; Історія України: події, факти, дати. – Переяслав-Хмельницький, 2007; Біржова торгівля України в умовах нової економічної політики (1921–1929 рр.): Монографія. – К., 2007; Історіографія історії Нової Січі (1734–1775 рр.). Монографія. – К., 2011; Петро Калнишевський: нескорений духом: Монографія. – К.-Переяслав-Хмельницький, 2012 та ін. Наукові статті Г.Г. Коцур публікувались у виданнях США, Іспанії, Росії.

Галина Георгіївна – автор і співавтор понад 40 підручників, посібників і навчально-методичних праць. Серед них з грифом Міністерства освіти та науки України: Історія Києва: від княжої доби до сучасності. – К., 2005; Історія України від найдавніших часів до сьогодення. Документи і матеріали. – К., 2008; Історія України (для студентів гуманітарних факультетів). – К., 2008; Релігієзнавство (для студентів неспеціальних факультетів). – Чернівці, 2008; Діячі науки та культури України. Нариси життя і діяльності. – К., 2009; Історія України. Підручник. – К., 2010; Історія України: Навчально-методичний комплекс. – К., 2012; История Украины (для иностранных студентов высших учебных заведений). Учебник. – К., 2013 та ін. Навчальний посібник «Історія України від найдавніших часів до сьогодення. Збірник документів та матеріалів» посів друге місце в номінації «Краще навчальне видання із соціально-гуманітарних наук» на Першому Всеукраїнському конкурсі видань для вищих навчальних закладів «Університетська книга – 2010».

Г.Г. Коцур – активний учасник понад 60-ти міжнародних, всеукраїнських і регіональних науково-практичних конференцій.

Коло її наукових інтересів: актуальні питання історії України, сучасна вітчизняна історіографія, діяльність православної церкви доби козаччини, постать останнього кошового отамана Запорозької Січі П. Калнишевського; священні писання сучасних національних і світових релігій, культурологія.

Упродовж ряду років Г.Г. Коцур входить до складу редколегії фахового видання («Історичні науки»), збірника наукових праць «Часопис української історії», є його

відповідальним секретарем. Вона – відмінник аграрної освіти та науки (2009). Має відзнаки Міністерства аграрної політики України (2009), Національної спілки краєзнавців України (2009, 2014), Київського міського голови (2009), подяки Чернівецького міського голови (2008) та Голосіївської районної у місті Києві державної адміністрації (2009). Почесний громадянин Товтрів (2011).

Галина Георгіївна має прекрасну сім'ю. Її чоловік – Коцур Анатолій Петрович, доктор історичних наук, професор, заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри української історії та етнополітики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Донька Віта, випускниця магістратури історичного факультету Шевченкового універ-

ситету. Навчається на «відмінно», має ряд наукових публікацій в Україні та за її межами, стипендіат Київського міського голови для обдарованої молоді, переможниця конкурсів краси, володіє кількома іноземними мовами.

Галина Георгіївна – прекрасна жінка, колега, щира, відкрита для свівбесідника, справедлива. Завжди випромінює доброту. Її усмішка налаштовує на доброзичливість, взаєморозуміння. Спілкуючись з Галиною Георгіївною, ловиш себе на думці, що саме таким і є справжній педагог-інтелігент. Г.Г. Коцур завжди відзначалась своєю мудрістю, толерантністю, виваженістю, добротою у ставленні до оточуючих. Така вона і сьогодні – педагог, науковець, дружина, мама.

© *Віктор Колесник*

СЛОВО ПРО НАУКОВЦЯ, ПЕДАГОГА, НАСТАВНИКА, ПРЕКРАСНУ ЛЮДИНУ (ДО 60-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ДОКТОРА ІСТОРИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА ЮРІЯ МИХАЙЛОВИЧА СОРОКИ)

Юрій Михайлович Сорока народився 27 березня 1954 р. у с. Романів Луцького району Волинської області в хліборобській сім'ї. Після закінчення середньої школи трудився на Луцькому автозаводі. Потім була служба в армії, по закінченні якої поступив на підготовче відділення Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка. У 1975–1980 рр. юнак навчався на історичному факультеті, який закінчив із дипломом з відзнакою. З 1980 по 1982 рр. працював старшим лаборантом, а в кінці 1982 р. був зарахований до аспірантури. Кандидатську дисертацію захистив навесні 1986 р., працюючи вже на посаді асистента. Далі – напружена педагогічна, наукова, громадська робота.

2010 р. у спеціалізованій вченій раді історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка Ю.М. Сорока успішно захистив докторську дисертацію на тему: «Населення західноукраїнських земель в етнополітичному та демографічному вимірах (1939–1950 рр.)». Вперше ним проведено системний аналіз змін суспільно-політичного, адміністративного устрою та їх вплив на склад і структуру населення західноукраїнських земель перед Другою світовою війною. Розкрито реакцію населення на включення регіону до складу УРСР-СРСР, на методи встановлення та функціонування радянського режиму. Досліджено масштаби насилля, масового терору, геноциду, здійснюваного окупаційними режимами щодо населення Західної України у 1941–1944 рр.

Визначено місце та роль західних українців у національному опорі окупаційним режимам, переосмислено їх участь у радянському партизанському русі. З'ясовано особливості відновлення й утвердження радянського тоталітарного режиму в післявоєнні роки, проаналізовано мотиви та механізм репресивно-каральних заходів радянського тоталітаризму щодо населення західних областей УРСР,